

realiteten en årelang lammelse af det danske samfund – en klart uacceptabel mulighed.

Man kan naturligvis nære fromme håb om, at radioaktiviteten i det store og hele vil blive skyllet væk af regnvand og ud i kloak-systemerne. Nogle atomkrafttilhængere har i ramme alvor brugt den slags vendinger. Efter min opfattelse er det ren ønsketænkning, og faktisk ved man kun lidt om renseproblemerne for store land- og byområder, og ingen ansvarlig myndighed tør love, at en effektiv rensning overhovedet kan gennemføres. Opgaven er af formidabelt omfang. Og hvordan vil folk reagere under sådanne omstændigheder?

Til støtte for Barsebäck-placeringen fremføres fra tilhængerside, at der findes atomværker i USA i tilsvarende nærhed af storbyer som New York og Chicago. Hvad de derovre kan acceptere, må vi vel også kunne leve med, siges det. Og man fremfører udsagn fra Norman Rasmussen og andre amerikanske kilder, der siger, at sådanne store ulykker nok kan håndteres i USA. Det er jo muligt, at de kan leve med f. eks. et forurenet Chicago-område. Men den danske situation er anderledes. Der ville nok komme nogen hjælp udefra, men i realiteten drejer det sig om en invalidering af hele det danske samfund.

Men nu er milliardinvesteringen gjort, og så må vi finde os i risikoen, siger miljøstyrelsen. Jeg indrømmer, at jeg ikke fatter argumentet. Forureningstruslen fra Barsebäck vil kunne føre til økonomiske tab, for ikke at tale om menneskelige lidelser, i et omfang, der får den gjorte investering til at blegne. Miljøstyrelsen taler, som om Barsebäckværket nu er blevet en naturgiven, uafvendelig risiko. Men værket kunne dog have ligget et andet sted, f. eks. ved kysten af det mere tyndtbefolkede Østskåne, 75–100 km længere væk fra København. Med en forsigtigere placering, svarende f. eks. til Oscarshamnværkets, kan man få folk væk i tide og derefter afspærre store områder uden at lamme en hel nation i årevis. Placeringen ved Barsebäck blev valgt ud fra enkle økonomiske motiver, nemlig en lav elpris. Skal vi nu acceptere dette valg som en slags uafvendelig skæbne, måske 30–50 år ud i fremtiden?

I mine øjne har den danske regering kun to logiske muligheder. Enten at fastholde, at værket er fejlplaceret, og så indlede forhand-

linger om en lukning. Eller at vende tilbage til den tidligere holdning, at den store ulykke er så usandsynlig, at man med god samvittighed kan opfordre befolkningen til at se helt bort fra den. Den nuværende holdning er uholdbar. På den ene side taler man, ud fra ulykkesrisikoen, om en fejlplacering, på den anden side afviser man at tage konsekvensen. Og man vil nødig sige ligeud, at effektivt beredskab mod den store ulykke er en umulig opgave. Man kan på forhånd lægge disse retningslinier, og må ellers bede til, at der ikke opstår for megen panik, og at der bliver tid for myndighederne til at reagere overfor et truende kaos.

Sandsynligheden er lille for den helt store ulykke i Barsebäck med konsekvenser for København, men det er svært, for ikke at sige umuligt, at give et nogenlunde præcist tal. I Rasmussenrapporten er der gjort en stor anstrengelse for at regne sandsynligheden ud for en stor reaktorulykke, men rapporten er siden blevet kritiseret fra mange sider for at have undervurderet usikkerheden på tallene. Ikke mindst er det svært at vurdere indflydelsen af den menneskelige faktor og af sabotagemuligheden. Hvad der står fast i Barsebäck-sagen er, at ingen benægter, at den store ulykke faktisk kan ramme København.

Man regner sommetider en risiko ud som et produkt af teknisk sandsynlighed og samfundsmæssig konsekvens. Denne regnemåde er måske brugbar som politisk rettesnor, når konsekvenserne er forholdsvis overskuelige. Men efter min personlige etik kan regnemåden ikke bruges ved uoverskueligt store samfundsmæssige konsekvenser.

De udtalelser, der faldt på høringen den 19. april, rystede mig, fordi de viste, hvor dårligt tingene passede sammen. For at gøre opmærksom på sagens alvor, tilkendegav jeg derfor offentligt i begyndelsen af maj, at jeg mente, at regeringen burde tage skridt til at søge Barsebäckværket lukket. Også andre må have følt sig foruroliget over situationen, for miljøministeren reagerede med anerkendelsesværdig hurtighed i en radioudtalelse nogle dage senere. Her sagde Niels Matthiasen, at han havde bedt miljøstyrelsen om at fremskynde en nyvurdering af situationen på baggrund af alle nu foreliggende rapporter. Miljøstyrelsens vurdering ventes at foreligge omkring 1. september.